

ÈPOCA II. N.º 8

ABRIL 1922

CIVITAS

BUTLLETÍ DE PROPAGANDA DE
LA CIUTAT JARDÍ

ES PUBLICA TRIMESTRALMENT. - UN EXEMPLAR, 2 PESSETES

Passeig de Gràcia, 32, entressol. — Barcelona

SUMARI

PORTADA

Pintura de Brueghel, representant jocs de nois a un poblet.

NOTES TRIMESTRALS

"La Ciutat Jardí" i els jardins per a nois.

El què esperem del nou Ajuntament.

TERRENS DE JOCS.

PROJECTES DE JARDINS DELS INFANTS A BARCELONA.

PROPAGANDA AMERICANA PER ELS JARDINS DE
NOIS.

LES PLANTES DELS NOSTRES JARDINS.

SOCIETAT CÍVICA "LA CIUTAT JARDÍ".

CIVITAS

BUTLLETÍ DE LA SOCIETAT CÍVICA

LA CIUTAT JARDÍ

URBANISME-ESPAIS LLIURES-HABITACIÓ

NOTES TRIMESTRALS

«LA CIUTAT JARDÍ» I ELS JARDINS PER NOIS

LA Junta de Senyores de LA CIUTAT JARDÍ ha emprès la bona obra dels jardins infantils, molt necessària a Barcelona, com a tota gran Ciutat populosa. Fins ara, l'activitat de la Societat Cívica s'havia desenrotllat en un pla de pura propaganda espiritual, quals fruits (molt més importants que el que alguns creuen), eren recollits només per la *élite* ciutadana, i no per el gran públic. La massa, els ciutadans, vol que la propaganda es toqui, que a les idees corresponguin realitats. Seguir aquest camí és cosa delicada: la nostra Societat Cívica se n'es apartat sempre, amb el temor de que la seva propaganda idealista arribés a semblar propaganda comercial, com hauria ocorregut, per exemple, si ens haguéssim proposat l'edificació de barris-jardins, o de cases barates pel nostre compte. Calia trobar un camp de activitat, en que la realització de les idees no fos sospitosa d'impuresa. La Junta de Senyores de LA CIUTAT JARDÍ ha escollit el millor dels camins per arribar a un tal objecte, i, en proposar-se treballar per a construir jardins per a nois, realitza la propaganda tangible que el públic demana per a interessar-se en una idea, i resta, no obstant, dins els termes del nostre tradicional apartament de les empreses que poden semblar que tenen, d'aprop o de lluny, una ombra de negoci comercial. La sèrie de festes, inaugurada brillantment a Eldorado, donarà, no en dubtem, els cabdals necessaris per a ajudar l'obra dels jardins de nois, i farà conèixer de tothom la noble activitat de LA CIUTAT JARDÍ.

EL QUE ESPEREM DEL NOU AJUNTAMENT

Tota l'activitat de la propaganda no seria res si la Corporació pública que té en les seves mans l'urbanització de Barcelona fos sorda a les nostres idees. En la qüestió dels jardins infantils, per exemple, com podria LA CIUTAT JARDÍ sola, intentar tan sols escometre la seva resolució si es tracta d'un problema urbà de la més alta importància? L'Ajuntament de Barcelona, que, cada vegada amb més intensitat, es va preocupant dels problemes d'Espais lliures que a nosaltres ens semblen fonamentals, ha de fer més encara: ha de ordenar els seus esforços i, un cop ordenats, els ha de intensificar més i més. Esperem la seva obra en pro dels jardins infantils; la resolució del problema de les habitacions en formes de urbanitzacions obertes, clares, i plenes de vegetació; l'arranjament dels parcs novament adquirits; l'urbanització orgànica de l'espai en que Barcelona ha de desenrotllar-se i l'arranjament decorós del que avui és la Ciutat edificada. A l'Ajuntament entren ara regidors que estan compenetrats amb les idees de la nostra Societat Cívica. Amb la companyia dels bons amics nostres que hi trobaran, seran ja prous per emprendre una bona obra en consonància amb la propaganda que nosaltres hem fet, fem i farem. Estarem contents del nou Ajuntament si, en acabar, podem dir que en l'obra que realitzi en els dos anys de vida, s'hi ha conegut la preponderància dels nostres amics d'ideal.

Terrens de jocs

per N. M.ª RUBIÓ, *arquitecte*.

COM que les Ciutats s'han fet monstruosament, com que s'han fet atapaïdes i contra la naturalesa—que té estatut que els infants han de créixer damunt l'herba i pujant pels arbres—, els nois, dins elles, s'hi han trobat mal a ple, i s'hi han criat amb tots els inconvenients de l'ésser que es desenrotlla dins un mitjà impropí.

La veu dels partidaris de les Ciutats jardins, que s'eleva per tot el món, no és escoltada atentament, i gràcies que algunes vegades obtingui una atenció

Espai entre cases d'un barri-jardí holandès, amb terrenes de jocs per infants

parcial i distreta. Si fos ben escoltada, els dirigents de les grans aglomeracions urbanes començarien a considerar amb menys admiració llur pròpia obra d'atapaïment i congestió, i pensarien que la descentralització dels nuclis habitats és cosa més sana per a l'humanitat, que no pas l'aparatós amuntegament de cases i cases que avui és l'orgull de les ciutats modernes, que s'envaneixen follament de dir-se milionàries d'habitants. I, aleshores, dins les Ciutats jardins, els nois s'hi criarien com cal.

Però no està en la nostra mà el mudar d'un cop les coses que venen d'antic. La gran Ciutat és, ara com ara, de la manera que l'han feta, i no és possible refer-la de nou. Hem d'acceptar que les cases estiguin arrengrerades, com a inacabables armaris, i que la vida de barri-jardí, de camp, estigui privada als nois.

En les ciutats aixís atapaïdes s'adopten solucions artificials per a suplir la falta d'espai-camp que el creixement dels nois demana. El terren de jocs per a infants, anomenat *Playground* als Estats Units, i a Anglaterra, més aviat, *Recreation ground*, és una de les formes d'aquelles solucions. Tota Ciutat compacta, on els nois son separats brutalment de la Naturalesa, necessita un nom-

Exemple d'un defectuós terren de jocs, a Liverpool

Fot. Forestier

bre de terrens de jocs o jardins per nois, proporcionat a l'espai habitat. La proporció s'ha d'establir després d'un aprofundit estudi tècnic, que seria llarg d'explicar. Una fórmula simplista dóna idea d'ell: cap noi deu tenir el «playground» a més de 500 metres de sa casa.

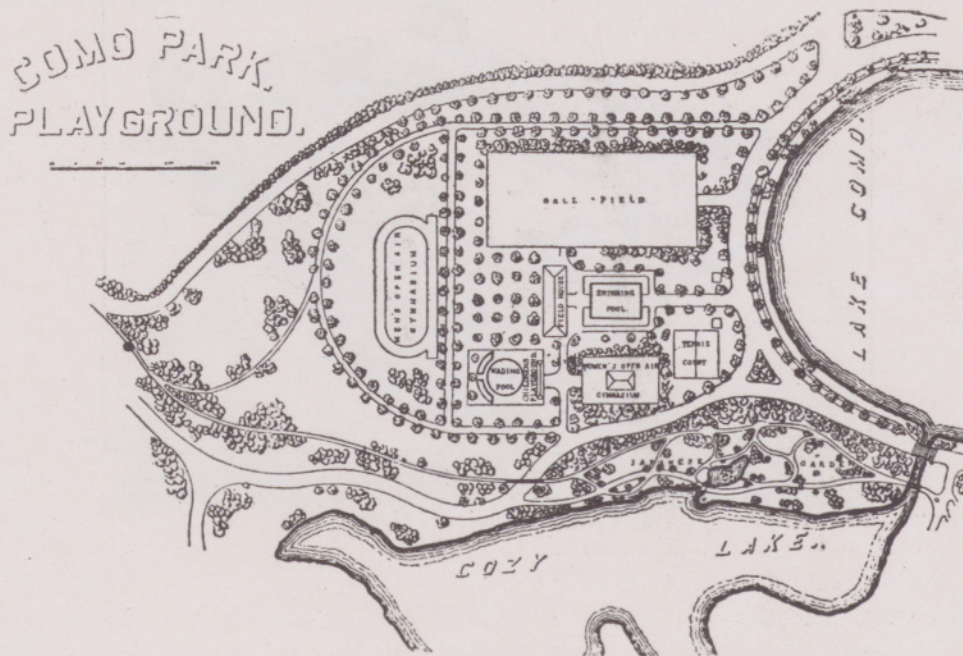
No és, però, prou, la densitat de terrens de jocs per a suplir la falta de «espai natural» de les ciutats. Podríem sembrar de «playgrounds» una aglomeració urbana, i fer-los, cada un d'ells de tal manera, que la reintegració parcial del noi en la Naturalesa, que amb els jardins dels infants es persegueix, no la logréssim. Un clos o corralet no és un jardí per a nois: no té la condició primera que el «playground» ha d'oferir, això és, la de estrafer, al menys, un troç de naturalesa rural. Un «solar» voltat de barreres, àdhuc d'algun arbre trist i d'algun arbust magre, no és un jardí. Per a que els nois es trobin en llurs condicions naturals d'existència, el «playground» ha d'estar vestit i voltat d'una massa vegetal important, i ben ufanosa. No fer-ho aixís, aprofitar recons de la Ciutat, espais sobrants i reduïts per instal·lar-hi els nois, no enganya certament la naturalesa d'aquests.

Establerta la proporció del nombre de jardins que requereix la Ciutat, i el principi que acabem de citar de la manera d'ésser del «playground», la distribu-

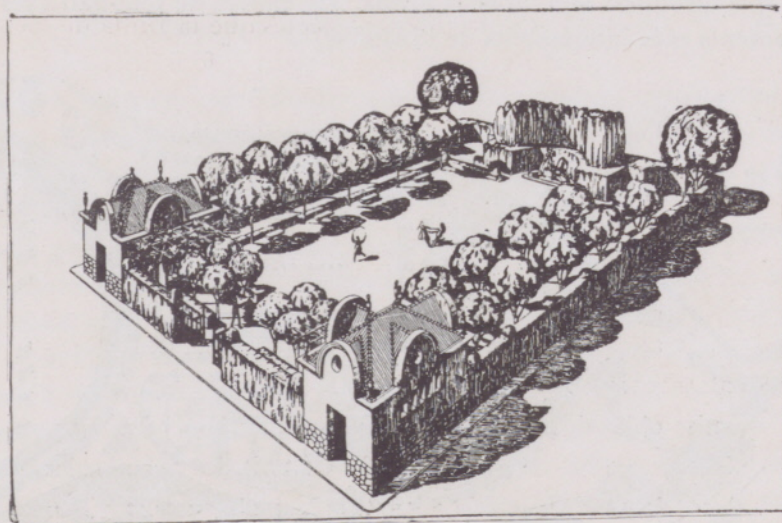
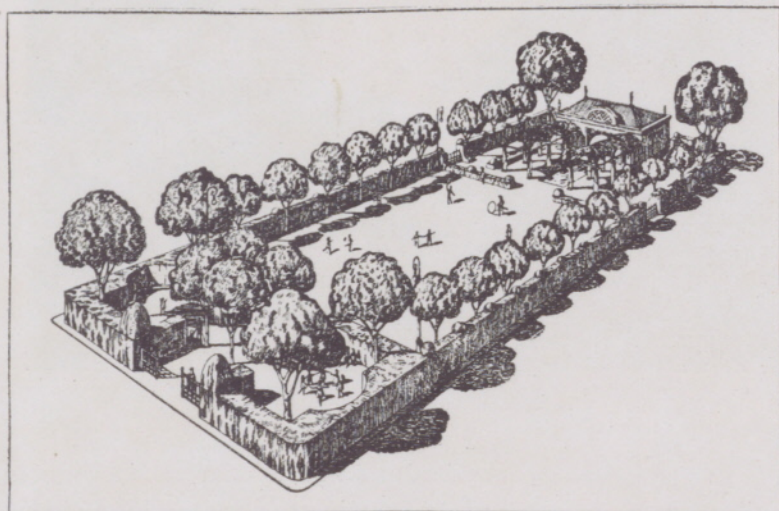

Piscina a un «playground» americana

ció i utilitatge del Jardí infantil no té tanta importància: qualsevol cosa és bona per a un jardí de nois. Aquests juguen i es diverteixen amb lo més impensat. No obstant, sigui per costum, sigui per dificultat de trobar idees noves, sol disposar-se sempre, al «playground», algun vast espai on els nois corren, un estany de poca profunditat, munts de sorra, aparells senzills de gimnàsia. Si els concurrents al «playground» són nois ja grans, els camps de foot-ball i les piscines són els elements més interessants de l'instal·lació.

Plànol d'un parc de Jocs a Nord-amèrica

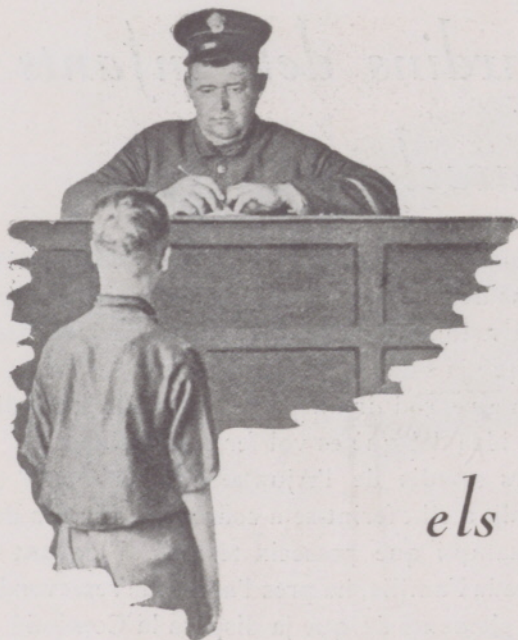
Projectes de jardins per nois, de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona (projectes Goday)

Projectes de jardins dels infants a Barcelona

LA Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona ha treballat activament el problema dels jardins dels infants. Una sèrie de projectes i treballs, inclosos en un pla general de distribució de «playgrounds» són ja el resultat de l'activitat municipal. CIVITAS, que ja s'ha referit en altra ocasió a l'obra de la Comissió de Cultura, es limita ara a reproduir un parell de projectes de dita Comissió, quals imatges donen clara idea del què es vol fer a Barcelona.

Posteriorment a aquests primers estudis de l'Ajuntament, la Junta de Senyores de LA CIUTAT JARDI ha acudit a ell oferint-se a collaborar a l'obra dels jardins d'infants. La Comissió d'Aixampli que posseeix terrenes al davant de l'Hospital Clínic i el davant de la Sagrada Família, ha pres l'acord de reservar-los per a jardins de jocs, afegint-los als elements de que ja disposa la Comissió de Cultura. Es per a portar a efecte aquests projectes que la Junta de Senyores de LA CIUTAT JARDI organitza festes benèfiques i recapta fons.

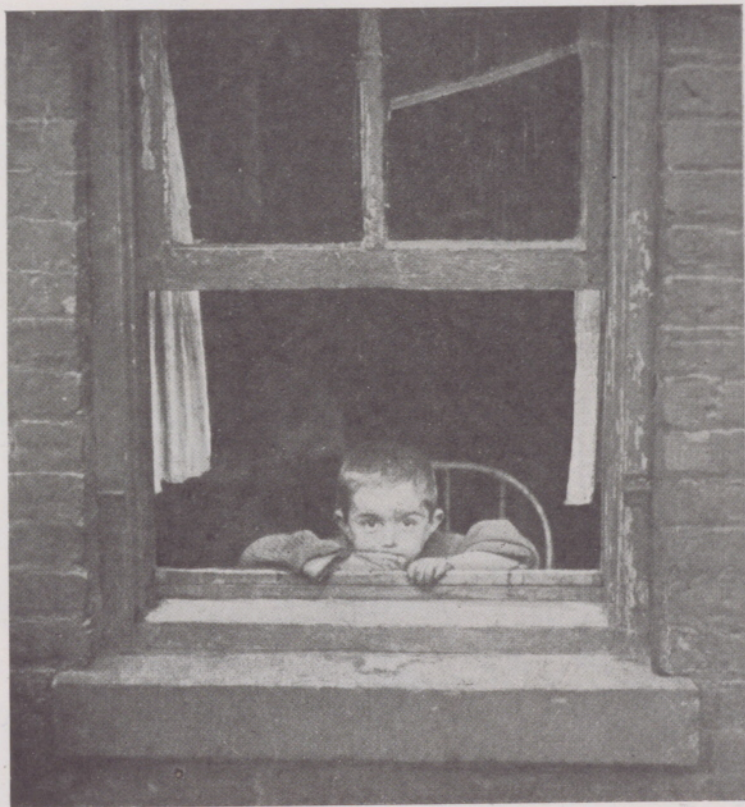

Propaganda americana per els jardins de nois

ELS americans fan la propaganda dels jardins per a infants amb la mateixa energia que la de un producte manufacturat qualsevol. Mireu, sinó, aquesta fotografia d'un cartell americà. Un oficial de policia, es detura un instant de pendre declaració el jove delinqüent. En els seus ulls s'hi endevina la meditació: «si els camps de joc fossin més abundants, aquest noi no seria aquí al davant meu». Així ens explica la propaganda nordamericana en favor dels «playgrounds», el significat de l'adjunt gravat, afegint el percentatge espantós de delinqüents que dins l'infància es forma per falta de llocs de esbarjo.

Els americans són obstinats en la propaganda. Convençuts del bé immens que reporten els terrenys de jocs infantils, fan veure a tothom les diferències existents entre la vida del noi que juga al «playground» i la del pobret que reclòs a casa seva no té més esperança que el carrer, com a espai de llibertat. «Tancat a casa per falta de jardí», diu la llegenda de la dramàtica escena del pobre noi que guaita, hores i hores, a la finestra, prè com un ocell a la gàbia. El ciutadà americà pot comparar, perquè la propaganda li posa les imatges costat per cos-

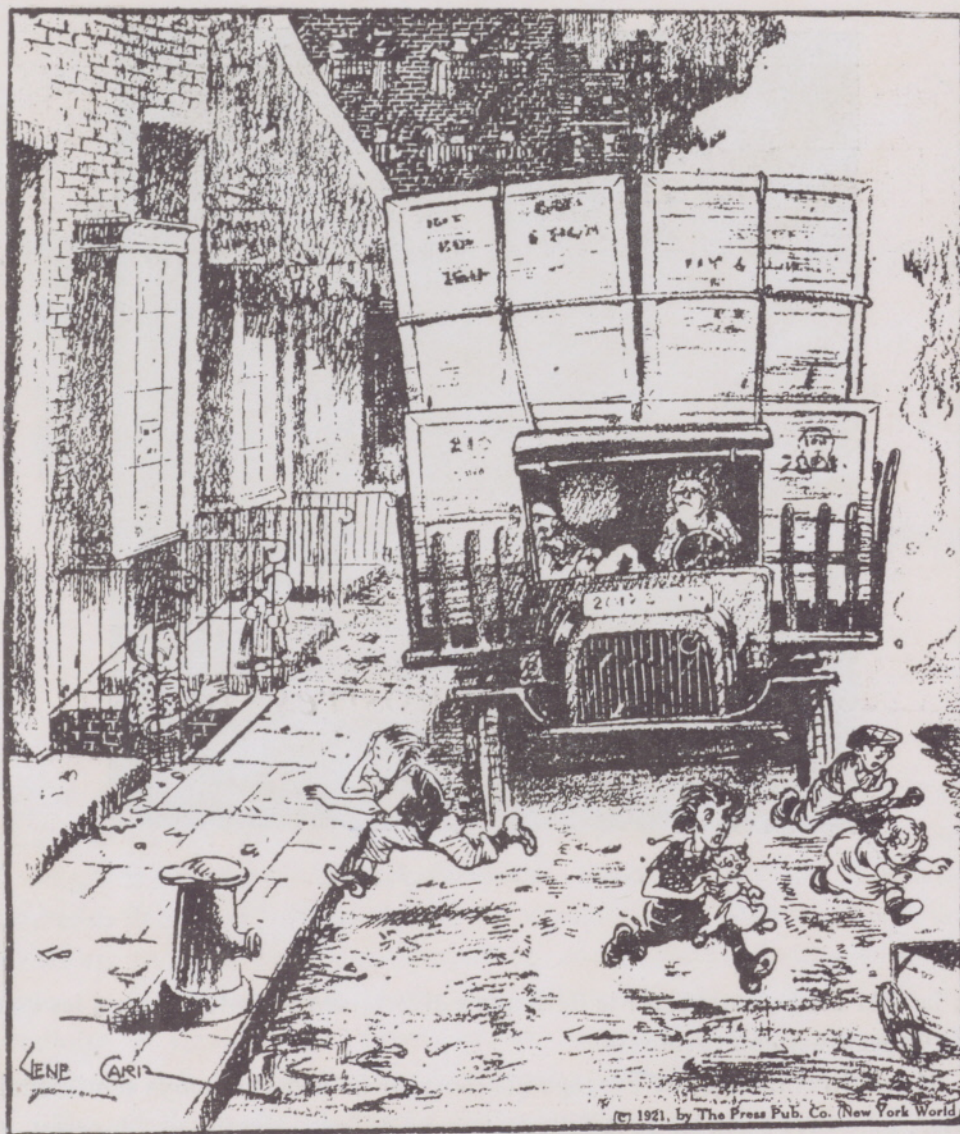

Tancat a casa per falta de jardí

tat, la vida del noi engabiât i la dels que's diverteixen i s'enforteixen a les escales i trapecis del «playground».

Unes altres imatges de propaganda mostren un aspecte menys sentimental, potser, però més perillós, de la falta de terrenes de jocs infantils. A un costat, els nois juguen al jardí, fan salut i conserven pura l'ànima. A l'altra banda, s'hi veu un recó de carrer de barri baix: uns noiets miserables juguen a cartes i preparen llur delinqüència i el camí de la tuberculosi.

I que no's distreguin. El camió industrial, que no s'hi mira gaire, vé brunzent. El carrer és estret per ell. Els nois, que no tenen altre lloc que el carrer, per a jugar, han de fugir espantats, si poden. Devegades algun resta entre les

La propaganda americana en favor dels «playgrounds» mostra els inconvenients dels jocs al carrer

Nois al «playground»

Nois al carreró

rodes. «¿Qui us assossega la consciència?» pregunta la propaganda americana a aquells que, podent impulsar la creació de jardins de nois, res fan per a aconseguir-la.

H. S.

Les plantes dels nostres jardins

EN aquest mes són nombroses les plantes en flor per a guarnir els nostres jardins, ja sien en maciços, vorades o parterres. Distingim per mig les mateixes la espècie de nova introducció a Barcelona que es nomena Cinerària stellata distinta d'altres cineràries conegudes. Extremadament bonica com pot apreciar-se en algun dels jardins públics, per la gran abundor de flors de varis marcats colors, passant especialment per el blanc, magenta i blau. Agrupades per un sol to resulten de gran efecte; sembrant les llevors en agost i repicant-les en terra ben afemada, procurant preservar-les del fred durant l'hivern, en primavera es tenen plantes en flor de 0'30 a 0'50 cm. d'altura segons la varietat i el cuidado que s'els hagi donat.

M. ALDRUFEU,
primer jardiner de l'Exposició.

Cinerària stellata

Societat Cívica «La Ciutat Jardí»

JUNTA DE SENYORES

HA quedat constituïda per les senyores Vídua de Burés, presidenta; D.ª Maria Parellada de Ferrer Vidal Güell, vis-presidenta; Srtes. I. Llorach i M. Ricart, Secretària i vis-secretària, respectivament, que constitueixen el Comitè executiu, auxiliat per les senyores vocals, les Marqueses de Vilanova i Geltrú, Monsolís, Villamizar, Senyores Vernet de Garriga, Vernet de Mercé, Moraleda de Arnús, Llorach de Mercader, Burés de Juncadella, Senyora de Foret, Rossi de Garí, Bulbena de Salas, de Seebold i Srta. Montserrat Boada.

Acordada, per la Junta, la celebració de festes per a lograr els fons necessaris per a l'implantació de jardins de nois a Barcelona es procedí, per les senyores del Comitè, a l'organització de la festa celebrada el 18 de març al teatre Eldorado, logrant per a ella la cooperació de la Mancomunitat, Diputació i Ajuntament.

El dia 8 d'abril es reuní la Junta per a l'aprovació dels comptes de la festa i per a acordar la celebració de nous festivals, al Parc Güell i al teatre Comtal. Ademés, com a mitjà de propaganda, acordà amb el beneplàcit de la Junta de l'Exposició de Barcelona, l'obertura d'una exhibició de flors i plantes interessants al pabelló de la Roseria del Parc de Montjuic, els dies primers del mes de maig.

JUNTA GENERAL

La Junta general reglamentària de la Societat, es reuní el dia 7 de març del corrent any, elegint la següent junta directiva, que devia renovar-se parcialment segons els estatuts:

President, D. Lluís Bosch Labrús; Vis-presidents, D. Josep Viñamata i don J. J. Ferrer Vidal i Güell; Secretari general, D. N. M.ª Rubió; Tresorer, D. Enric de Camps; Assessors, D. Jeroni Martorell i D. F. de P. Nebot; bibliotecari, don Eusebi Corominas; vocals, els senyors Matons, Miracle, Mestres, Pagès, Armenter, i els delegats del Círcol Artístic D. M. Fuster i de l'Ateneu Enciclopèdic popular D. J. M. Sucre.

